

پاسخ نامه جزا

سوال ۸۱

طبق ماده ۴ قانون مجازات اسلامی، اگر نتیجه جرم در ایران واقع شود، ایران صلاحیت رسیدگی به جرم را دارد، حتی اگر بخش‌هایی از جرم در خارج رخ داده باشد.

سوال ۸۲

طبق ماده ۵، دادگاه‌های ایران حتی نسبت به اتباع خارجی که در خارج از کشور مرتکب برخی جرائم خاص (مثل جعل گذرنامه ایرانی) شوند صلاحیت دارند. همچنین اگر همان جرم در خارج رسیدگی و اجرا شده باشد، میزان مجازات اجراشده در خارج، در تعیین مجازات تعزیری در ایران محاسبه می‌شود.

سوال ۸۳

مطابق ماده ۸ برای رسیدگی در ایران باید دو شرط

برقرار باشد:

۱. جرم در هر دو کشور (ایران و محل وقوع) جرم باشد (اصل تطبیق جرم).
۲. مرتکب در محل وقوع جرم تبرئه نشده یا مجازات نشده باشد.

✓ سوال ۸۴

بر اساس بند (ب) ماده ۱۱، قوانین مربوط به ادله اثبات دعوی تا پیش از اجرای حکم نسبت به جرایم گذشته هم اجرا می‌شوند. پس در این پرونده قاضی موظف است طبق قانون جدید رسیدگی کند.

✓ سوال ۸۵

بر اساس بند (الف) ماده ۱۱، قوانین مربوط به تشکیلات

قضایی و صلاحیت‌ها بلافاصله و نسبت به پرونده‌های گذشته هم قابل اجرا هستند. در نتیجه، چون قانون جدید دادگاه کیفری دو را صالح دانسته، رسیدگی باید در آن دادگاه انجام شود.

سوال ۸۶ 

ماده ۱۳ تأکید دارد که اجرای مجازات نباید از میزان و کیفیت حکم دادگاه تجاوز کند. در صورت بروز صدمه یا خسارت، اگر عمد یا تقصیر قاضی وجود داشته باشد، او مسئولیت کیفری یا مدنی دارد. در غیر این صورت، بیت‌المال ضامن خسارت است.

سوال ۸۷ 

طبق تبصره الحاقی به ماده ۱۸، هرگاه قاضی مجازات حبس را بیش از حداقل قانونی تعیین کند، موظف است علت آن را مستند به بندهای قانونی یا جهات

دیگر در حکم ذکر کند. در غیر این صورت، این امر
تخلف انتظامی درجه چهار محسوب می‌شود.

سوال ۸۸

مطابق تبصره ماده ۲۰، اشخاص حقوقی دولتی یا
عمومی غیردولتی، در صورتی که اعمال حاکمیتی
انجام دهند، از شمول مجازات‌های مقرر در ماده ۲۰
مستثنا هستند. بنابراین اگر یک شرکت عمومی
غیردولتی صرفاً در حوزه حاکمیت فعالیت کند، مشمول
مجازات‌های این ماده نمی‌شود.

سوال ۸۹

اگر فقط یکی از مدیران مرتکب جرم شود، اما شرکت
همچنان در چارچوب هدف مشروع خود فعالیت کند،
مشمول ماده ۲۲ نمی‌شود و نمی‌توان حکم به انحلال یا
مصادره داد.

مطابق ماده ۲۲ انحلال شخص حقوقی و مصادره

اموال آن زمانی اعمال می‌شود که برای ارتکاب جرم، به وجود آمده یا با انحراف از هدف مشروع نخستین، فعالیت خود را منحصراً در جهت ارتکاب جرم تغییر داده باشد.

سوال ۹۰

طبق تبصره ۲ ماده ۲۳، اگر نوع مجازات اصلی و تکمیلی یکی باشد (مثلاً هر دو محرومیت از حقوق اجتماعی یا هر دو جزای نقدی)، دیگر فقط مجازات اصلی اجرا می‌شود و صدور یا اجرای مجازات تکمیلی از همان نوع ضرورتی ندارد. این تبصره برای جلوگیری از تکرار یا سنگین شدن غیرضروری مجازات‌ها است.

سوال ۹۱

در صورت محکومیت قطعی به حبس ابد (یا سالب حیات)، محرومیت از حقوق اجتماعی به مدت ۷ سال پس از اجرای حکم اعمال می‌شود. بنابراین، «م» هنوز در دوره محرومیت است و نمی‌تواند در آزمون استخدامی شرکت کند.

سوال ۹۲

طبق بند «الف» ماده ۳۷، در مجازات‌های درجه چهار و بالاتر، دادگاه در صورت وجود جهات تخفیف می‌تواند مجازات حبس را تا سه درجه کاهش دهد. در این مثال، حبس درجه چهار می‌تواند حداکثر تا حبس درجه هفت تقلیل یابد.

سوال ۹۳

ماده ۳۹ مقرر می‌دارد در جرائم تعزیری درجه ۷ و ۸، اگر تمام شرایط مثل نداشتن سابقه کیفری مؤثر، گذشت شاکی، جبران ضرر و زیان و تشخیص اصلاح متهم بدون مجازات فراهم باشد، دادگاه می‌تواند حکم به معافیت از کیفر بدهد.

سوال ۹۴

مطابق تبصره ۲، قاضی باید بلافاصله دستور آزادی متهم بازداشتی را پس از صدور قرار تعویق صادر کند،

و اگر لازم بداند تأمین مناسب بگیرد، اما این تأمین نباید به ادامه بازداشت منتهی شود. در گزینه «۲»، قاضی برخلاف قانون، با تعیین وثیقه سنگین عملاً موجب تداوم بازداشت شده است که ممنوع است.

سوال ۹۵ 

مطابق ماده ۴۷، در جرائمی مانند خرابکاری در تأسیسات عمومی، قدرت‌نمایی با سلاح سرد، جرائم علیه امنیت کشور، آدم‌ربایی، سرقت مسلحانه و اسیدپاشی، تعویق یا تعلیق مجازات ممنوع است. در گزینه «۴» چون جرم مشمول هیچ‌یک از موارد ماده ۴۷ نیست، امکان تعویق یا تعلیق وجود دارد.

سوال ۹۶ 

مطابق ماده ۵۰، اگر محکوم‌علیه بدون عذر موجه از دستورات دادگاه تبعیت نکند، دادگاه می‌تواند (نه

الزاماً) با درخواست دادستان یا قاضی اجرای احکام،
برای بار اول مدت تعلیق را تا دو سال افزایش دهد یا
تعلیق را لغو کند.

سوال ۹۷ 

مطابق ماده ۱۹ مصادره اموال و انحلال شخص
حقوقی هر دو مجازات تعزیری درجه ۱ هستند

سوال ۹۸ 

مطابق ماده ۲۱، اگر شخص حقوقی مرتکب جرمی شود
که برای آن در قانون، جزای نقدی تعیین شده باشد،
حداقل دو برابر و حداکثر چهار برابر آن برای شخص
حقوقی تعیین می شود.

در این مثال:

حداقل = 2×50 میلیون = ۱۰۰ میلیون تومان

حداکثر = 4×50 میلیون = ۲۰۰ میلیون تومان

سوال ۹۹

طبق تبصره ۳، در صورت تعدد مجازات‌ها، ملاک تعیین درجه، مجازات شدیدتر است. اگر تشخیص مجازات شدیدتر ممکن نباشد، مجازات حبس ملاک قرار می‌گیرد. همچنین، مجازاتی که با هیچ‌یک از بندهای هشت‌گانه ماده ۱۹ تطبیق نداشته باشد، درجه ۷ محسوب می‌شود (نه درجه ۸). بنابراین، فقط گزینه «۲» درست است

سوال ۱۰۰

محرومیت از حقوق اجتماعی می‌تواند هم در قالب مجازات تعزیری اصلی، هم در قالب مجازات تکمیلی و هم مجازات تبعی اعمال گردد، از طرفی مصادره اموال مجازات اصلی می‌باشد